

vieții sociale. Sunt sigură că utilitatea cărții o veți descoperi singuri : numai după parcurgerea fiecărui capitol al lucrării și în fiecare moment al existenței voastre în realitatea socială, când vă veți uita la voi înșivă și la lumea socială cu alți ochi, mult mai înțelegători.

Daniela Boțone

Tony Malim,
*Psihologie socială**,
traducere de L. Băiceanu,
București : Editura Tehnică,
2003, 326 p.

Lucrarea psihosociologului Tony Malim, pe care o prezentăm prin problematica abordată și explicațiile oferite conceptelor acestei discipline teoretice are menirea unui studiu introductiv în domeniul psihologiei sociale. Profesor la Weston College și Open University, Tony Malim este autorul unor importante lucrări apărute și la noi în țară : *Procese cognitive* (1999), *Psihologie comparată* (2000), cea din urmă publicată în colaborare cu Ann Birch și cu Sheila Hayward.

Cele șase capitole ale lucrării fac referire la aspecte importante din domeniul psihologiei sociale, fiind orientate cu precădere spre cercetările cu caracter inovator, precum cele ale cogniției sociale (modalitatea în care evenimentele sociale sunt stocate în memorie de indivizi și folosite ulterior pentru a determina comportamentul social), dar și spre teme cunoscute ale domeniului : conflictul, schimbarea atitudinală, influența socială. Așadar, cercetările tradiționale asupra relațiilor interumane, cât și realități mai noi, cum ar fi schemele, reprezentarea socială și iden-

titatea socială sunt evidențiate succint de autor prin expunerea teoriilor și a experimentelor consacrate.

Plecând de la ideea că psihologia socială reprezintă un cadru propice pentru înțelegerea comportamentului și a interacțiunilor dintre oameni, autorul prezintă pe parcursul primului capitol perspectivele utilizate de psihologii sociali în explicarea comportamentului uman.

Perspectiva rolului social, perspectiva cogniției sociale sau cea a învățării sunt susținute de teorii ale unor recunoscuți cercetători ai domeniului : S. Stryker și A. Statham (1985), M. Snyder (automonitorizarea), B.F. Skinner (1953, 1974), J.W. Thibaut și H.H. Kelly (1978).

Profesorul Tony Malim susține ideea unei abordări, în primul rând, didactice și face referire în lucrarea sa la metodele de cercetare utilizate în psihologia socială, cât și la sursele ideilor de cercetare reprezentative domeniului social. Problematika etică este, de asemenea, dezbătută și sunt prezentate experimente care au fost criticate pentru că au încălcat principii morale : experimentele lui Stanley Milgram asupra obedienței, experimentul lui Muzafer Sherif denumit „Peștera tâlharului”.

Modalitatea în care individul se poate percepe pe sine, cât și pe ceilalți, reprezintă problematica celui de-al doilea capitol. Autorul integrează în acest capitol cunoscute modele teoretice : teoriile implicite ale personalității, teoriile atribuirii ale lui D.J. Bem și ale lui B. Weiner, teoria interdependenței și teoria întărire/afect, modelul covariației a lui H.H. Kelly. În același timp, autorul nu uită să ofere definiții și explicații asupra proceselor specifice domeniului : cogniția socială, prejudecățile, atribuirea.

Capitolul „Relațiile cu ceilalți oameni” surprinde nevoia oamenilor de a se afilia

* *Social Psychology*, Houndmilles, MacMillan Press, 1989/1997.

și factorii care intervin în declanșarea și menținerea acestei nevoi. Principalele realități descrise: atracția și iubirea, prietenia, sunt integrate unor teorii ample prezentate de autorul acestui compendiu.

Problemele de grup, precum identitatea de grup, *out-grupul* și *in-grupul*, comportamentul agresiv, comportamentul prosocial sunt găzduite de capitolul intitulat: „Conflict și cooperare”. Explicațiile teoretice oferite de autor asupra unor procese umane precum: frustrarea, altruismul, empatia, dezumanizarea, dezinhibiția sunt susținute de exemple practice. Ipoteza empatie-altruism a lui C.D. Batson și modelul eliberării stării negative a lui Robert Cialdini reprezintă două teorii prezentate de autor care fac referire la un comportament uman foarte apreciat, altruismul. Autorul oferă o bază teoretică asupra diferitelor forme ale agresivității și evidențiază factorii sociali, individuali și de mediu care pot avea influențe asupra acestui comportament negativ.

Atitudinile și schimbarea atitudinilor reprezintă subiectul dezbătut în penultimul capitol al acestei lucrări. Definiția atitudinii, modelele teoretice ale atitudinilor, teoriile ce oferă explicații referitoare la formarea atitudinilor, cât și cele ce au în vedere schimbarea atitudinală fac obiectul acestui capitol. Autorul studiului surprinde tehnicile de măsurare a atitudinilor prin intermediul scalei de evaluare a lui Thurstone, diferențialei semantice a lui C.E. Osgood, scalei distanței sociale a lui E.S. Bogardus și înserează, la finalul acestui capitol, două probleme atitudinale

majore ale relațiilor sociale: prejudecata și discriminarea. Profesorul Tony Malim oferă definiții și explicații relevante pentru cele două concepte, prejudecata și discriminarea, și dezvoltă o clasificare a atitudinilor preconceptuate ce cuprinde sexismul, rasismul, ageismul (prejudecată față de persoanele în vârstă). În acest câmp al prejudecăților, Tony Malim preia și dezvoltă „ipoteza personalității autoritare” ca expresie a prejudecății (T.W. Adorno, 1950).

Capitolul final, „Influența socială”, se concentrează asupra proceselor de influență socială cunoscute: cercetările lui Solomon Asch privind conformitatea față de normele sociale, tehnici de influență, obediența (experimentele lui Stanley Milgram), cât și alte procese individuale și de grup: depersonalizarea, gândirea de grup, *leadership*-ul. Distincția între complianță și conformitate reprezintă un aspect dezbătut pe larg de autorul acestei lucrări. Un subcapitol este dedicat influenței mulțimii, ocazie cu care autorul face o referire la teoriile lui Gustave Le Bon (1908) și ale lui Sigmund Freud (1921).

Prin ampla abordare a subiectelor specifice domeniului, prin accesibilitatea facilitată de îngemănarea explicațiilor teoretice cu cele practice. *Psihologie socială* este deosebit de atractivă. Lucrarea este de apreciat și pentru faptul că include cele mai recente cercetări și teorii ale psihologiei sociale, autorul vizând în mod special secțiuni inovatoare ale acestui domeniu sociouman.

Nicoleta Uțică